

Rapport fra

Marinarkeologiske registreringer

Langøyna - Ospeneset

Lindås kommune

14.11.2017

1. Langøyna – Ospeneset, planområde. Plankart: ABO.

Innledning og formål

I perioden 30.10 - 01.11. 2017 gjennomførte Bergens Sjøfartsmuseum marinarkeologiske registreringer ved Langøyna og Ospeneset i Lindås kommune.

I mars 2017 ble det ovenfor Bergens Sjøfartsmuseum meldt om regulering av planområdet ved Langøyna og Ospeneset.

Hordaland Fylkeskommune varslet om igangsetting av planarbeid for 03.02.2017. 04.04.2017 varslet museet at det ville bli stilt krav om marinarkeologiske undersøkelser i planområdet når saken kom på offentlig høring.

Hordaland Fylkeskommune kunngjorde at saken skulle ut på 1. gangs høring 11.08.2017. Med hjemmel i Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner, §§ 9 og 14, ble det derfor fra Bergens Sjøfartsmuseum som vedkommende myndighet, stilt krav om marinarkeologiske registreringer 11.08.2017.

Formålet med registreringene var å vurdere tiltakets grad av konflikt med eventuelle marine kulturminner, samt å vurdere det maritime kulturlandskapet i det berørte området.

Undersøkellesområde og bakgrunn

1 Kartert viser undersøkt område uthevet med rød skravering. Kart: BSJ/Kartverket.

Bakgrunnen for undersøkelsene var at planområdet ligger i seilingsleden som har blitt benyttet som hovedled for innseiling til Bergen helt siden middelalderen.

I *Den norske lods* står det nevnt at i Langøyvågen har småfartøyer kunnet ankre i to til fire favners vann. Ved Garnholmen i Kolåsвика har det vært stoppeplass for småfartøyer i fire favner vann. De overnevnte faktorene ga indikasjoner på at potensiale for funn ville være til stede ved en undersøkelse i dette området.

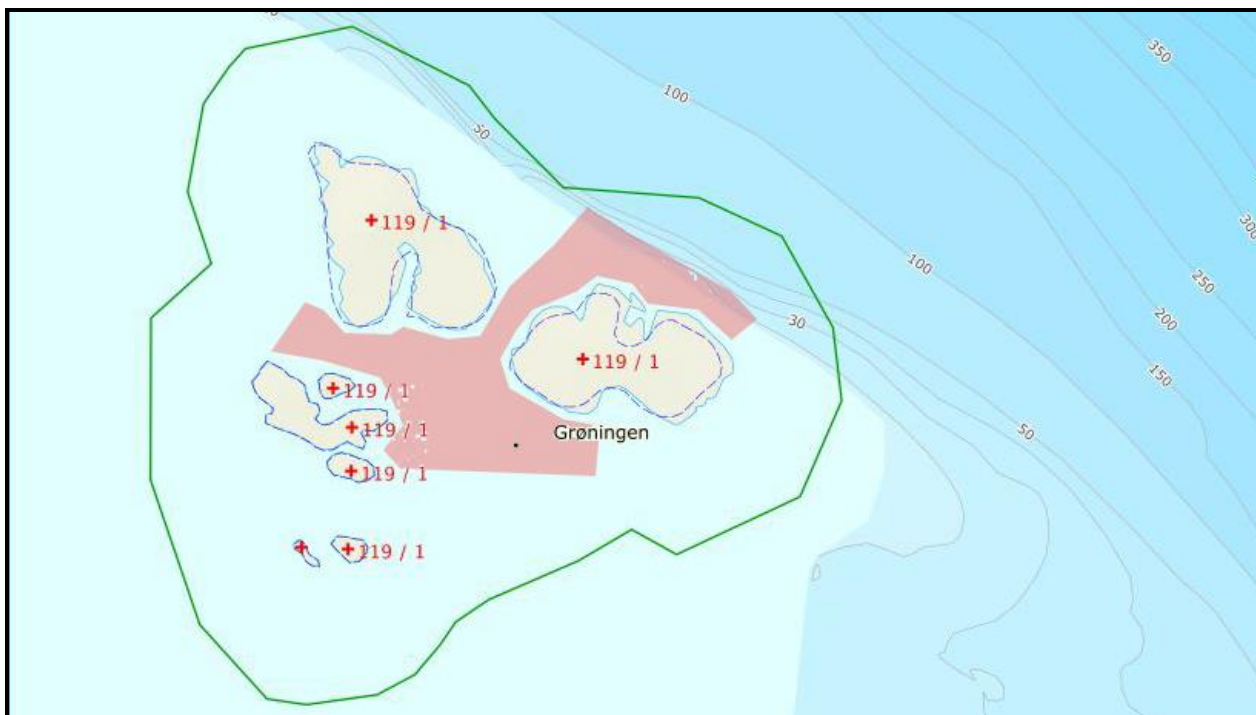
Undersøkelsene

Undersøkelsene ble utført av Eirik Søyland, Tord Kristian Karlsen og Thomas Bjørkeland ved Bergens Sjøfartsmuseum første dagen. Andre dagen var innleid yrkesdykker, Fredrik Sivertsen, stedfortreder for Eirik Søyland. Tord Kristian Karlsen fungerte som feltleder og rapportansvarlig. Thomas Bjørkeland utarbeidet rapporten i etterkant.

Alle er sertifisert for vitenskapelig dykking (klasse S eller B). Det ble benyttet selvforsynt pusteutstyr (SCUBA) med kommunikasjon mellom dykker og dykkeleder. Redningsdykker sto parat ved dykk. Som utgangspunkt for undersøkelsene ble det brukt kart fra tiltakshaver. Det ble gjennomført visuelt søk med hjelp av sonar og ved bruk av dykker i området.

I forkant av dykkingen ble deler av området gjennom søkt med sidesøkende sonar for å avdekke eventuelle prioriterte objekter, som vrak.

Vi vurderte det som hensiktsmessig å utføre en dykkeundersøkelse ved holmen Grøningen og omliggende holmer, da deler av disse er mindre synlige skjær som er vanskelige å se og som derfor vil kunne ha representerte en fare for grunnstøting.

2 Rød skravering viser området som ble undersøkt under dykk. Kart: BSJ, Kartverket.

3. Område for undersøkelse med sonar skravert i rødt. Kart: BSJ, Kartverket.

Strekningen fra Skjelvika til Storebukta ble undersøkt visuelt fra båt. På bakgrunn av undersøkelsen og dybdedata fra sjøkart ble det konkludert med at svaberget og bunnen heller for mye til at det ville kunne være noen kulturlag eller vrak her.

Resultater

Sonarundersøkelsene avdekket vanskelige bunnforhold med hensyn til sedimentering av eventuelle kulturlag, og sannsynligheten for at skips-, eller båtvrak ville bli liggende på de bratte veggpartiene som skiller land og vann inn mot planområdet ble vurderte å være lav.

Det ble ikke gjort funn ved sonarundersøkelsene som krevde nærmere synfaring. Det ble heller ikke gjort funn ved dykkeundersøkelsen ved Grøningen om de omliggende holmene.

Det ble ikke gjort funn av kulturminner under vann ved registreringsarbeidet.

Konklusjon

Formålet med undersøkelsen var å vurdere reguleringens potensiale for konflikt med eventuelle marine kulturminner, samt å vurdere det maritime kulturlandskapet i det berørte området.

Det ble ikke gjort funn av arkeologiske gjenstander eller kulturlag som er omfattet av § 14 i Kulturminneloven.

Bergen, 14.11.2017

Thomas Bjørkeland